

Lungeorm i de bornholmske bisonkalve

Buchmann, Kurt; Johansen, Per

Published in:
Natur på Bornholm

Publication date:
2018

Document version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Document license:
[Unspecified](#)

Citation for published version (APA):
Buchmann, K., & Johansen, P. (2018). Lungeorm i de bornholmske bisonkalve. *Natur på Bornholm*, 16(1), 28-29. [4].

Lungeorm i de bornholmske bisonkalve

Tekst og fotos
Kurt Buchmann
Københavns Universitet

og
Per Johansen
Åkirkeby Dyreklinik

Den europæiske bison (*Bison bonasus*) blev introduceret på Bornholm i 2012 ved import af bisonokser fra Polen.

Tyren med dens 6 køer blev udsat i juni måned og siden er bestanden øget, idet der er kommet en række bisonkalve til verden siden da. Desuden er der i 2017 yderligere indført en ny tyr med henblik på at øge den genetiske diversitet i flokken. Der er imidlertid registreret nogen dødelighed blandt dyrene gennem de sidste år, og det kan ikke udelukkes, at parasitinfektioner har spillet en rolle i den sammenhæng. Der er således tidligere (Natur på Bornholm 2014) rapporteret om forekomst i de bornholmske bisonokser af leverikter, vomikter, piskeorm, trådorm, diverse typer løbetarmorm og lungeorm. Alle disse former for parasitter kan have betydning for bisonoksernes sundhed,

men der er grund til at holde specielt øje med en enkelt art, lungeormen *Dictyocaulus viviparus*.

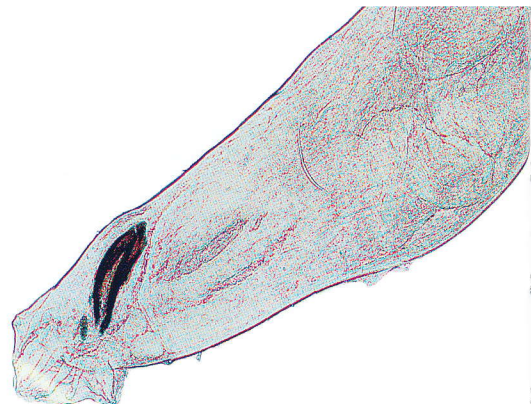
Lungeormen

Som det danske navn "lungeorm" antyder, tager parasitten ophold i værtsdyrets lunger, som kan tage betydelig skade derved. En skrantende bisontyr, som blev aflivet i maj 2016, viste sig betydeligt inficeret med lungeorm. I 2017 er der yderligere foretaget observationer af lungeorm. I 2017 døde således to tyrekalve i Almindingen, den ene i januar og den anden i efteråret 2017. De to bison tyrekalve blev obduceret, og det viste sig, at dyrene begge bar på en kraftig byrde af lungeorm (Figur 1). Mikroskopiske undersøgelser blev støttet af DNA-analyser og diagnosen var *D. viviparus*. Der fandtes både hunlige og

Fig. 1. Udtagne lungeorm fra en død bison tyrekalv januar 2017

Fig. 2. Hanligt eksemplar af lungeormen *Dictyocaulus viviparus*

hanlige individer i lungerne. De to køn af denne ormeart er meget forskelligt opbygget og specielt hannen besidder anatomiske træk, som hjælper ved artsbestemmelsen (Figur 2), men ved brug af DNA-analyser kan man opnå en solid understøttende diagnose.

Etableret livscyklus

Livscyklus for parasitten (nederst) er beskrevet (Natur på Bornholm 2017) og omfatter, at de voksne orme parrer sig i værtens luftveje, æg afgives af hun-orment, æggene klækkes for en stor del efter afgivelsen medens nogle først klækkes senere. Æg og larver hostes op med slim og afgives til miljøet eller sluges af bisonoksen. Derved kan ormens larver ende i gødningen og spredes til græsset. Ved græsning optager værten

så parasitlarven, som efterfølgende passerer ned i tarmen, hvor ormen gennemtrænger tarmvæg og vandrer til lymfekirtlerne og siden via blodet til hjerte og lunger, hvor de opnår kønsmodenhed og livscyklus kan begynde forfra. Dette er en relativt ukompliceret livscyklus, som ikke forudsætter tilstedeværelse i miljøet af mellemværet, hvorfor den har mulighed for at sprede sig hastigt. Det er således også tydeligt, at lungeormen er etableret i et eller flere områder i indhegningen i Almindingen, som er de bornholmske bisonokses hjemsted på Bornholm. Det er også klart, at bisonokser kan være meget modtagelige for infektionen. Ved yderligere overvågning af bisonbestanden i Almindingen bør man derfor have fokus også på denne parasit.

